

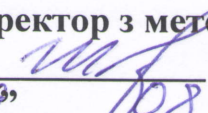
**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра права імені академіка УАН о. Івана Луцького

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з методичної роботи

 Ярослав ШТАНЬКО
“28” _____ 2025 р.

СУДОВІ І ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ УКРАЇНИ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	26 Цивільна безпека
Спеціальність:	262 Правоохоронна діяльність
Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма:	«Правоохоронна діяльність»
Освітній рівень:	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

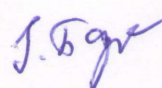
Івано-Франківськ,

2025

РОЗРОБНИК:

к.ю.н., доц. кафедри права імені академіка УАН

о. Івана Луцького

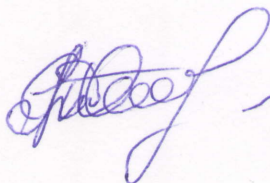

Ірина БАРЧУК

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри права імені академіка УАН о. Івана Луцького
протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.

В.о завідувача кафедри

Олександра ПТАШНИК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОП

Микола КАРЧЕВСЬКИЙ

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

e-mail	iryna.barchuk@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	ауд. 201
Посилання на сайт УКД	https://ukd.edu.ua/
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/enrol/index.php?id=7515

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни. Призначенням курсу «Організація судових та правоохоронних органів» є допомога студентам набуті початкових знань про роботу судових органів України, органів прокуратури, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Державної фіскальної служби України, юстиції, нотаріату, адвокатури, контрольно-ревізійної, виконавчої служби, про систему розкриття і розслідування злочинів, а також про інші органи, що займаються правоохоронною діяльністю.

Завданням викладання курсу є те, що в результаті його вивчення студенти повинні знати зміст законодавства про систему, структуру та принципи організації судових та правоохоронних органів, їх повноваження. Студенти повинні вміти чітко орієнтуватися в нормативно-правових джерелах, в проблемах захисту прав людини і громадянина, а також юридичних осіб від порушень через судову владу і правоохоронні органи, тобто орієнтуватися в механізмах реалізації норм права як гарантій держави.

Вивчення дисципліни «Організація судових та правоохоронних органів» базується на попередньому вивченні таких дисциплін як «Теорія держави і права» і «Конституційне право України» і передуює вивченню інших юридичних дисциплін, таких як адміністративне, кримінальне та цивільне право, кримінальний і цивільний процес, кримінально -виконавчі право тощо.

Мета вивчення курсу полягає у засвоєнні основних теоретико - правових положень, що стосуються сутності та завдань правоохоронної діяльності, її напрямків і видів; характеристики судової влади та змісту діяльності судових органів; поняття, системи та організації правоохоронних органів; системи законодавчих та інших нормативних актів, регламентуючих організацію та діяльність судових та правоохоронних органів; статусу суддів; характеристики повноважень працівників прокуратури України, органів Національної поліції України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України,

органів та установ Міністерства юстиції України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, особливостей взаємодії судових та правоохоронних органів з іншими державними органами і об'єднаннями громадян; форм забезпечення законності в правоохоронній діяльності та ін.

Цілі навчальної дисципліни є набуття знань про судову, правоохоронну та правозахисну діяльність спеціально уповноважених на її здійснення державних органів, а також недержавних організацій, покликаних сприяти реалізації правоохоронної функції держави. Цей навчальний курс належить до циклу фундаментальних і професійно орієнтованих дисциплін. Набуті в процесі вивчення дисципліни компетентності підвищать конкурентоспроможність молодих фахівців-юристів на ринку праці.

Результати навчання. Згідно з вимогами освітньо-професійних та освітньо-кваліфікаційних програм студент повинні **знати:**

- сутність та поняття судової влади, її характерні ознаки, завдання та функції;
- поняття та значення принципів організації та діяльності судової влади;
- характеристику правоохоронної діяльності, відомості про органи, що здійснюють таку діяльність, їх структуру, завдання, функції, компетенцію, повноваження та основи статусу посадових осіб, які працюють у цих органах;
- принципи побудови, завдання та основні напрями діяльності системи органів прокуратури, дізнання та досудового слідства, адвокатури та нотаріату, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ, Міністерства юстиції, адвокатури, Служби правопорядку в ЗСУ, тощо;
- характеристику правозахисної діяльності та органів, які здійснюють таку діяльність.

уміти:

- розкрити сутність та поняття судової влади, її характерні ознаки, завдання та функції;
- розкрити сутність понять та значень принципів організації та діяльності

судової влади;

- правильно тлумачити та застосовувати нормативно-правові акти щодо організації та діяльності судових, правоохоронних та правозахисних органів при вирішенні практичних ситуацій;

- оволодіти відомостями про побудову судової системи в цілому, повноваження Конституційного Суду України й судів загальної юрисдикції, організаційне забезпечення діяльності судів; відомостями щодо видів правоохоронних органів, сутність компетенції, системи та структури кожного з них;

- вільно орієнтуватися в системі нормативно-правових актів щодо організації та діяльності судових та правоохоронних органів; в функціях конкретних судових, правоохоронних та правозахисних органів;

- розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі права в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень правової науки.

Професійні компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни **«Судові і правоохоронні органи України»** (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Правоохоронна діяльність» (2025/2026).

Код компетентності	Назва компетентності	Програмні результати навчання
ЗК 2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю. Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.
СК 11	Здатність визначати	Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки

	належні та прийнятні для юридичного аналізу факти	заздалегідь невідомих умов та обставин. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
СК 12	Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	1		
Семестр	1		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	28 (в годинах)	6 (в годинах)
	семінари, практичні	28 (в годинах)	6 (в годинах)
Самостійна робота		64 (в годинах)	108 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	Залік 0,5 (в годинах)		

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Пререквізити	Постреквізити
	«Цивільне право України»
	«Цивільне процесуальне право України»
	«Кримінальне право України»
	«Кримінальне процесуальне право України»
	«Адміністративне право України»

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Тема 1. Поняття, предмет, метод і система дисципліни «Судові та правоохоронні органи України»

Поняття, предмет, метод і система дисципліни «Судові та правоохоронні органи України». Співвідношення дисципліни «Судові та правоохоронні органи України» з іншими юридичними дисциплінами. Законодавство та інші правові акти (джерела), які регулюють організацію і діяльність судових та правоохоронних органів в Україні. Конституційний принцип поділу влад – передумова виникнення і становлення незалежної судової влади. Види та класифікація джерел, що регулюють діяльність судових та правоохоронних органів.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел:
Місце дисципліни в системі юридичних наук та її значення. Співвідношення понять "судові органи" та "правоохоронні органи". Конституційні засади організації та діяльності правоохоронних органів. Вплив міжнародних стандартів (наприклад, Ради Європи) на формування законодавства про судові та правоохоронні органи України.

Тема 2. Судова влада, правосуддя та їх демократичні принципи

Поняття судової влади. Її співвідношення з іншими гілками влади. Поняття про правосуддя. Завдання правосуддя. Риси (ознаки), що відрізняють правосуддя від інших форм державної діяльності. Загальна характеристика демократичних принципів правосуддя в Україні.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел:
Обов'язковість судових рішень. Проблема незалежності судової влади в умовах воєнного стану. Зміст та механізм забезпечення принципу гласності та відкритості судового процесу. Принцип змагальності сторін та диспозитивності у здійсненні правосуддя. Співвідношення понять "судова влада" і "правосуддя". Міжнародно-правові акти (наприклад, Європейська конвенція з прав людини) як джерело принципів правосуддя в Україні.

Тема 3. Судова система України

Поняття судової системи. Характеристика сучасної судової системи України. Принципи територіальності і спеціалізації в побудові судової системи. Ланки судової системи України. Поняття та види підсудності справ судам. Судові інстанції, їх види. Порядок створення судів в Україні. Місцеві суди. Порядок його формування. Організація роботи місцевих судів. Апеляційні суди. Система і склад Вищих спеціалізованих судів. Верховний Суд – найвищий судовий орган судів загальної юрисдикції України.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел:
Судова реформа в Україні у 2017 році. Загальні засади суддівського самоврядування. Порядок формування Верховного Суду, його склад і структура. Склад і повноваження Пленуму Верховного Суду. Участь народних засідателів і присяжних у здійсненні правосуддя. Вища Рада юстиції України: порядок формування, склад, основні функції та повноваження. З'їзд суддів України. Проблеми визначення підсудності справ, пов'язаних із військовими конфліктами та окупацією. Роль та повноваження Голови суду та його заступників в організації роботи суду.

Тема 4. Конституційний суд України

Завдання і принципи діяльності Конституційного Суду України. Склад, порядок формування Конституційного Суду України та вимоги до кандидатів у судді. Повноваження Конституційного Суду України. Гарантії діяльності суддів Конституційного Суду України.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел: Розгляд справ Конституційним Судом України. Регламент Конституційного Суду України. Право на звернення до Конституційного Суду України. Висновки Конституційного Суду України щодо відповідності Конституції України законів та інших нормативно-правових актів: поняття, порядок винесення та юридичне значення. Тлумачення Конституційним Судом України Конституції та законів України: поняття, порядок та юридичне значення. Інститут конституційної скарги: умови подання та процедура розгляду. Проблеми виконання рішень Конституційного Суду України та їх юридичні наслідки. Роль КСУ у забезпеченні верховенства Конституції в умовах сьогодення.

Тема 5. Вища рада правосуддя

Статус та повноваження Вищої ради правосуддя. Склад Вищої ради правосуддя. Порядок обрання (призначення) на посади членів Вищої ради правосуддя. Статус члена Вищої ради правосуддя. Структура та організація діяльності Вищої ради правосуддя.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел: Участь у формуванні суддівського корпусу. Звільнення з посади. Переведення суддів. Роль і функції Вищої кваліфікаційної комісії суддів України у взаємодії з ВРП. Порядок притягнення судді до дисциплінарної відповідальності: стадії та підстави. Механізм забезпечення незалежності членів Вищої ради правосуддя. Розгляд ВРП питань про надання згоди на затримання, утримання судді під вартою чи арештом. Етичні вимоги до членів ВРП та механізми їх контролю.

Тема 6 . Прокуратура України.

Завдання, принципи діяльності і основні функції прокуратури. Засади діяльності прокуратури. Система прокуратури України. Кадри органів прокуратури. Повноваження прокурора з виконання покладених на нього функцій. Участь прокурора у кримінальному провадженні.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел: Дисциплінарна відповідальність прокурора. Класні чини прокурорсько-слідчих працівників, порядок їх присвоєння. Повноваження прокурора щодо представництва інтересів держави в суді. Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП): статус та взаємодія з іншими органами. Особливості діяльності прокуратури в умовах збройного конфлікту та документування воєнних злочинів. Прокурорське самоврядування та його органи (Рада прокурорів України, Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів).

Тема 7. Бюро економічної безпеки України

Поняття та сутність економічної безпеки України. Суб'єкти, об'єкти та принципи економічної безпеки України. Основні напрями державної політики у сфері економічної безпеки України. Система забезпечення економічної безпеки України: поняття та структура. Основні функції системи забезпечення економічної безпеки України. Бюро економічної безпеки (БЕБ): конституційно-правовий статус.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел:
Повноваження БЕБ щодо проведення аналітичної та оперативно-розшукової діяльності. Принципи взаємодії БЕБ з іншими державними органами, зокрема з правоохоронними та фіскальними. Порядок конкурсного добору на посади в БЕБ та вимоги до його співробітників. Правовий статус директора БЕБ та його повноваження. Механізми парламентського та громадського контролю за діяльністю БЕБ. Проблемні питання розмежування підслідності справ між БЕБ та іншими правоохоронними органами.

Тема 8. Органи Служби безпеки України.

Служба безпеки України як правоохоронний орган. Завдання та правові засади діяльності органів безпеки України. Система органів безпеки України. Кадри Служби безпеки України. Контроль і нагляд за діяльністю Служби Безпеки України.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел:
Центр спеціальних операцій «А». Контррозвідувальна діяльність СБУ: поняття та основні напрями. Роль СБУ у забезпеченні кібербезпеки та інформаційної безпеки держави. Порядок здійснення контролю і нагляду за додержанням законів СБУ (прокурорський нагляд, судовий контроль). Особливості правового статусу військовослужбовців СБУ. Співвідношення завдань СБУ та розвідувальних органів України.

Тема 9. Органи внутрішніх справ.

Міністерство внутрішніх справ України як правоохоронний орган. Загальна система поліції в Україні. Добір на посаду поліцейського в Україні. Загальні засади проходження служби в поліції. Соціальний захист поліцейських. Повноваження поліції. Види поліцейських заходів. Поліцейські заходи примусу.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел:
Національне центральне бюро Інтерполу в Україні, його завдання і компетенція. Забезпечення прав і свобод людини поліцією в умовах надзвичайних або воєнних обставин. Повноваження поліції щодо запобігання домашньому насильству та боротьби з ним. Спеціальна поліція та її роль у системі МВС (наприклад, поліція особливого призначення). Порядок та підстави застосування поліцейськими вогнепальної зброї. Дисциплінарна відповідальність поліцейських та механізми оскарження їхніх дій.

Тема 10. Органи юстиції України

Основні завдання органів юстиції України. Повноваження Міністерства юстиції України. Повноваження головних територіальних управлінь юстиції. Спеціалізовані органи юстиції України. Нотаріат в Україні. Державна виконавча служба в Україні. Центри з надання безоплатної правової допомоги в Україні.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел:
Здійснення міжнародно-правового співробітництва Міністерством юстиції України. Особливості організації та діяльності приватного нотаріату. Роль Міністерства юстиції у забезпеченні єдності правового простору (державна реєстрація нормативно-правових актів). Інститут приватних виконавців: правовий статус та повноваження. Види та порядок надання безоплатної первинної та вторинної правової допомоги. Функції органів юстиції у сфері державної реєстрації юридичних осіб та громадських формувань.

Тема 11. Адвокатура України

Право особи на правову допомогу. Історія зародження, розвитку і становлення інституту адвокатури в Україні. Поняття адвокатури та її завдання. Принципи та організаційні форми діяльності адвокатури. Види адвокатської діяльності. Професійні права і обов'язки адвоката. Відповідальність адвокатів. Гарантії адвокатської діяльності. Адвокат у кримінальному провадженні. Представництво адвокатом особи у суді, інших органах.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел: Правила адвокатської етики. Зупинення та припинення адвокатської діяльності. Адвокатське самоврядування. Співвідношення інститутів адвокатури та безоплатної правової допомоги. Правовий механізм реалізації гарантій адвокатської діяльності (адвокатська таємниця, недоторканність). Роль Національної асоціації адвокатів України (НААУ) та її органів.

Тема 12. Національне антикорупційне бюро України та Національне агентство з питань запобігання корупції (2 год)

Основні завдання і функції НАБУ. Запобігання проявам корупції. Основні функції Завдання Національного антикорупційного бюро України. Правовий статус, завдання та функції НАЗК. Повноваження НАЗК щодо формування та реалізації антикорупційної політики. Контроль за декларуванням майна та доходів (фінансовий контроль). Моніторинг способу життя та запобігання конфлікту інтересів. Державний захист викривачів.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел: Повноваження детективів НАБУ щодо проведення досудового розслідування. Механізм взаємодії НАБУ з іншими антикорупційними органами (САП, НАЗК, ВАКС). Особливості кадрового забезпечення НАБУ (порядок добору, вимоги до детективів). Форми та суб'єкти здійснення громадського контролю за діяльністю НАБУ. Міжнародне співробітництво НАБУ у сфері боротьби з корупцією. Відмінності в юрисдикції НАБУ та Національної поліції щодо розслідування корупційних злочинів. Механізм проведення повної перевірки декларації та її юридичні наслідки. Відповідальність за подання завідомо недостовірних відомостей у декларації. Міжнародні зобов'язання України, що зумовили створення антикорупційних органів. Захист викривачів як інститут запобігання корупції: проблеми та перспективи.

Тема 13. Державне бюро розслідувань та Національна гвардія України (2 год)

Правовий статус, завдання та принципи діяльності ДБР. Компетенція ДБР: розслідування злочинів, вчинених високопосадовцями та представниками правоохоронних органів. Система органів ДБР та особливості кадрового забезпечення. Контроль за діяльністю ДБР. **Національна гвардія України (НГУ):** Правовий статус та місце НГУ в системі Міністерства внутрішніх справ. Основні функції НГУ як військового формування з правоохоронними функціями. Участь НГУ в забезпеченні громадської безпеки та порядку.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел: Проблеми незалежності ДБР та його співвідношення з прокуратурою. Особливості розслідування ДБР справ щодо суддів та прокурорів. Повноваження НГУ щодо конвоювання та охорони спеціальних об'єктів. Участь НГУ в забезпеченні режиму воєнного стану та національної оборони. Порядок здійснення зовнішнього та внутрішнього контролю за діяльністю ДБР. Співвідношення правоохоронних функцій НГУ та Національної поліції.

Тема 14. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

Загальна характеристика інституту Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Історія становлення інституту омбудсмана в Україні та його міжнародні аналоги. Місце Уповноваженого в системі органів державної влади та його конституційно-правовий статус. Порядок призначення на посаду та звільнення Уповноваженого ВРУ з прав людини. Вимоги до кандидата на посаду. Основні напрями діяльності (захист прав громадян, моніторинг дотримання прав людини, національний превентивний механізм – НПМ). Право звернення, безперешкодного доступу до органів влади, витребування інформації. Акти Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (*подання та висновки*).

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел: Функції омбудсмана та гарантії його діяльності. Організація діяльності омбудсмана в Україні. Спеціалізовані представники Уповноваженого (захист прав дітей, військовослужбовців, внутрішньо переміщених осіб тощо) та їхні повноваження. Співвідношення повноважень Уповноваженого та правоохоронних/судових органів (розмежування компетенції та взаємодія). Міжнародна співпраця Уповноваженого: взаємодія з Європейським судом з прав людини, інститутом Омбудсмана Ради Європи та іншими міжнародними організаціями. Механізм розгляду звернень громадян до Уповноваженого та вимоги до їх оформлення. Юридичне значення відповідей та рішень, прийнятих за результатами розгляду.

Зміст практичних занять.

Тема 1. Поняття, предмет, метод і система дисципліни «Судові та правоохоронні органи України» (2 год)

Поняття, предмет, метод і система дисципліни «Судові та правоохоронні органи України». Співвідношення дисципліни «Судові та правоохоронні органи України» з іншими юридичними дисциплінами. Законодавство та інші правові акти (джерела), які регулюють організацію і діяльність судових та правоохоронних органів в Україні. Конституційний принцип поділу влад – передумова виникнення і становлення незалежної судової влади. Види та класифікація джерел, що регулюють діяльність судових та правоохоронних органів.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел: ***Місце дисципліни в системі юридичних наук та її значення. Співвідношення понять "судові органи" та "правоохоронні органи". Конституційні засади організації та діяльності правоохоронних органів. Вплив міжнародних стандартів (наприклад, Ради Європи) на формування законодавства про судові та правоохоронні органи України.***

Тема 2. Судова влада, правосуддя та їх демократичні принципи (2 год)

Поняття судової влади. Її співвідношення з іншими гілками влади. Поняття про правосуддя. Завдання правосуддя. Риси (ознаки), що відрізняють правосуддя від інших форм державної діяльності. Загальна характеристика демократичних принципів правосуддя в Україні.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел: ***Обов'язковість судових рішень. Проблема незалежності судової влади в умовах воєнного стану. Зміст та механізм забезпечення принципу гласності та відкритості судового процесу. Принцип змагальності сторін та диспозитивності у здійсненні правосуддя. Співвідношення понять "судова влада" і "правосуддя". Міжнародно-правові акти (наприклад, Європейська конвенція з прав людини) як джерело принципів правосуддя в***

Україні.

Тема 3. Судова система України (2 год)

Поняття судової системи. Характеристика сучасної судової системи України. Принципи територіальності і спеціалізації в побудові судової системи. Ланки судової системи України. Поняття та види підсудності справ судам. Судові інстанції, їх види. Порядок створення судів в Україні. Місцеві суди. Порядок його формування. Організація роботи місцевих судів. Апеляційні суди. Система і склад Вищих спеціалізованих судів. Верховний Суд – найвищий судовий орган судів загальної юрисдикції України.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел: Судова реформа в Україні у 2017 році. Загальні засади суддівського самоврядування. Порядок формування Верховного Суду, його склад і структура. Склад і повноваження Пленуму Верховного Суду. Участь народних засідателів і присяжних у здійсненні правосуддя. Вища Рада юстиції України: порядок формування, склад, основні функції та повноваження. З'їзд суддів України. Проблеми визначення підсудності справ, пов'язаних із військовими конфліктами та окупацією. Роль та повноваження Голови суду та його заступників в організації роботи суду.

Тема 4. Конституційний суд України (2 год)

Завдання і принципи діяльності Конституційного Суду України. Склад, порядок формування Конституційного Суду України та вимоги до кандидатів у судді. Повноваження Конституційного Суду України. Гарантії діяльності суддів Конституційного Суду України.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел: Розгляд справ Конституційним Судом України. Регламент Конституційного Суду України. Право на звернення до Конституційного Суду України. Висновки Конституційного Суду України щодо відповідності Конституції України законів та інших нормативно-правових актів: поняття, порядок винесення та юридичне значення. Тлумачення Конституційним Судом України Конституції та законів України: поняття, порядок та юридичне значення. Інститут конституційної скарги: умови подання та процедура розгляду. Проблеми виконання рішень Конституційного Суду України та їх юридичні наслідки. Роль КСУ у забезпеченні верховенства Конституції в умовах сьогодення.

Тема 5. Вища рада правосуддя (2 год)

Статус та повноваження Вищої ради правосуддя. Склад Вищої ради правосуддя. Порядок обрання (призначення) на посади членів Вищої ради правосуддя. Статус члена Вищої ради правосуддя. Структура та організація діяльності Вищої ради правосуддя.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел: Участь у формуванні суддівського корпусу. Звільнення з посади. Переведення суддів. Роль і функції Вищої кваліфікаційної комісії суддів України у взаємодії з ВРП. Порядок притягнення судді до дисциплінарної відповідальності: стадії та підстави. Механізм забезпечення незалежності членів Вищої ради правосуддя. Розгляд ВРП питань про надання згоди на затримання, утримання судді під вартою чи арештом. Етичні вимоги до членів ВРП та механізми їх контролю.

Тема 6 . Прокуратура України (2 год)

Завдання, принципи діяльності і основні функції прокуратури. Засади діяльності прокуратури. Система прокуратури України. Кадри органів прокуратури. Повноваження прокурора з виконання покладених на нього функцій. Участь прокурора у кримінальному провадженні.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел:
Дисциплінарна відповідальність прокурора. Класні чини прокурорсько-слідчих працівників, порядок їх присвоєння. Повноваження прокурора щодо представництва інтересів держави в суді. Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП): статус та взаємодія з іншими органами. Особливості діяльності прокуратури в умовах збройного конфлікту та документування воєнних злочинів. Прокурорське самоврядування та його органи (Рада прокурорів України, Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів).

Тема 7. Бюро економічної безпеки України (2 год)

Поняття та сутність економічної безпеки України. Суб'єкти, об'єкти та принципи економічної безпеки України. Основні напрями державної політики у сфері економічної безпеки України. Система забезпечення економічної безпеки України: поняття та структура. Основні функції системи забезпечення економічної безпеки України. Бюро економічної безпеки (БЕБ): конституційно-правовий статус.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел:
Повноваження БЕБ щодо проведення аналітичної та оперативно-розшукової діяльності. Принципи взаємодії БЕБ з іншими державними органами, зокрема з правоохоронними та фіскальними. Порядок конкурсного добору на посади в БЕБ та вимоги до його співробітників. Правовий статус директора БЕБ та його повноваження. Механізми парламентського та громадського контролю за діяльністю БЕБ. Проблемні питання розмежування підслідності справ між БЕБ та іншими правоохоронними органами.

Тема 8. Органи Служби безпеки України (2 год)

Служба безпеки України як правоохоронний орган. Завдання та правові засади діяльності органів безпеки України. Система органів безпеки України. Кадри Служби безпеки України. Контроль і нагляд за діяльністю Служби Безпеки України.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел:
Центр спеціальних операцій «А». Контррозвідувальна діяльність СБУ: поняття та основні напрями. Роль СБУ у забезпеченні кібербезпеки та інформаційної безпеки держави. Порядок здійснення контролю і нагляду за додержанням законів СБУ (прокурорський нагляд, судовий контроль). Особливості правового статусу військовослужбовців СБУ. Співвідношення завдань СБУ та розвідувальних органів України.

Тема 9. Органи внутрішніх справ (2 год)

Міністерство внутрішніх справ України як правоохоронний орган. Загальна система поліції в Україні. Добір на посаду поліцейського в Україні. Загальні засади проходження служби в поліції. Соціальний захист поліцейських. Повноваження поліції. Види поліцейських заходів. Поліцейські заходи примусу.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел:
Національне центральне бюро Інтерполу в Україні, його завдання і компетенція.

Забезпечення прав і свобод людини поліцією в умовах надзвичайних або воєнних обставин. Повноваження поліції щодо запобігання домашньому насильству та боротьби з ним. Спеціальна поліція та її роль у системі МВС (наприклад, поліція особливого призначення). Порядок та підстави застосування поліцейськими вогнепальної зброї. Дисциплінарна відповідальність поліцейських та механізми оскарження їхніх дій.

Тема 10. Органи юстиції України (2 год)

Основні завдання органів юстиції України. Повноваження Міністерства юстиції України. Повноваження головних територіальних управлінь юстиції. Спеціалізовані органи юстиції України. Нотаріат в Україні. Державна виконавча служба в Україні. Центри з надання безоплатної правової допомоги в Україні.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел: Здійснення міжнародно-правового співробітництва Міністерством юстиції України. Особливості організації та діяльності приватного нотаріату. Роль Міністерства юстиції у забезпеченні єдності правового простору (державна реєстрація нормативно-правових актів). Інститут приватних виконавців: правовий статус та повноваження. Види та порядок надання безоплатної первинної та вторинної правової допомоги. Функції органів юстиції у сфері державної реєстрації юридичних осіб та громадських формувань.

Тема 11. Адвокатура України (2 год)

Право особи на правову допомогу. Історія зародження, розвитку і становлення інституту адвокатури в Україні. Поняття адвокатури та її завдання. Принципи та організаційні форми діяльності адвокатури. Види адвокатської діяльності. Професійні права і обов'язки адвоката. Відповідальність адвокатів. Гарантії адвокатської діяльності. Адвокат у кримінальному провадженні. Представництво адвокатом особи у суді, інших органах.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел: Правила адвокатської етики. Зупинення та припинення адвокатської діяльності. Адвокатське самоврядування. Співвідношення інститутів адвокатури та безоплатної правової допомоги. Правовий механізм реалізації гарантій адвокатської діяльності (адвокатська таємниця, недоторканність). Роль Національної асоціації адвокатів України (НААУ) та її органів.

Тема 12. Національне антикорупційне бюро України та Національне агентство з питань запобігання корупції (2 год)

Основні завдання і функції НАБУ. Запобігання проявам корупції. Основні функції Завдання Національного антикорупційного бюро України. Правовий статус, завдання та функції НАЗК. Повноваження НАЗК щодо формування та реалізації антикорупційної політики. Контроль за декларуванням майна та доходів (фінансовий контроль). Моніторинг способу життя та запобігання конфлікту інтересів. Державний захист викривачів.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел: Повноваження детективів НАБУ щодо проведення досудового розслідування. Механізм взаємодії НАБУ з іншими антикорупційними органами (САП, НАЗК, ВАКС). Особливості кадрового забезпечення НАБУ (порядок добору, вимоги до детективів). Форми та суб'єкти здійснення громадського контролю за діяльністю НАБУ. Міжнародне співробітництво НАБУ у сфері боротьби з корупцією. Відмінності в юрисдикції НАБУ та Національної

поліції щодо розслідування корупційних злочинів. Механізм проведення повної перевірки декларації та її юридичні наслідки. Відповідальність за подання завідомо недостовірних відомостей у декларації. Міжнародні зобов'язання України, що зумовили створення антикорупційних органів. Захист викривачів як інститут запобігання корупції: проблеми та перспективи.

Тема 13. Державне бюро розслідувань та Національна гвардія України (2 год)

Правовий статус, завдання та принципи діяльності ДБР. Компетенція ДБР: розслідування злочинів, вчинених високопосадовцями та представниками правоохоронних органів. Система органів ДБР та особливості кадрового забезпечення. Контроль за діяльністю ДБР. Національна гвардія України (НГУ): Правовий статус та місце НГУ в системі Міністерства внутрішніх справ. Основні функції НГУ як військового формування з правоохоронними функціями. Участь НГУ в забезпеченні громадської безпеки та порядку.

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел: Проблеми незалежності ДБР та його співвідношення з прокуратурою. Особливості розслідування ДБР справ щодо суддів та прокурорів. Повноваження НГУ щодо конвоювання та охорони спеціальних об'єктів. Участь НГУ в забезпеченні режиму воєнного стану та національної оборони. Порядок здійснення зовнішнього та внутрішнього контролю за діяльністю ДБР. Співвідношення правоохоронних функцій НГУ та Національної поліції.

Тема 14. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

Загальна характеристика інституту Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Історія становлення інституту омбудсмана в Україні та його міжнародні аналоги. Місце Уповноваженого в системі органів державної влади та його конституційно-правовий статус. Порядок призначення на посаду та звільнення Уповноваженого ВРУ з прав людини. Вимоги до кандидата на посаду. Основні напрями діяльності (захист прав громадян, моніторинг дотримання прав людини, національний превентивний механізм – НПМ). Право звернення, безперешкодного доступу до органів влади, витребування інформації. Акти Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (подання та висновки).

Питання для самостійного вивчення та література основних рекомендованих джерел: Функції омбудсмана та гарантії його діяльності. Організація діяльності омбудсмана в Україні. Спеціалізовані представники Уповноваженого (захист прав дітей, військовослужбовців, внутрішньо переміщених осіб тощо) та їхні повноваження. Співвідношення повноважень Уповноваженого та правоохоронних/судових органів (розмежування компетенції та взаємодія). Міжнародна співпраця Уповноваженого: взаємодія з Європейським судом з прав людини, інститутом Омбудсмана Ради Європи та іншими міжнародними організаціями. Механізм розгляду звернень громадян до Уповноваженого та вимоги до їх оформлення. Юридичне значення відповідей та рішень, прийнятих за результатами розгляду.

ПОЛІТИКА КУРСУ

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

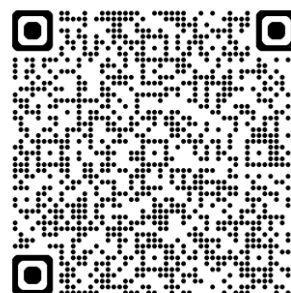
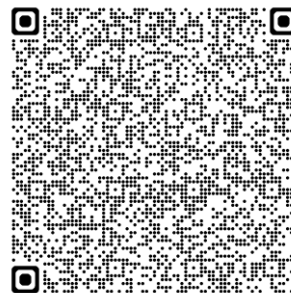
3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).¹ “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

б) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо, окрім виробничої необхідності. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання. Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).²

Під час вивчення навчальної дисципліни “Етика в публічній службі” студентам надається можливість перезарахування неформальної освіти. До прикладу, із запропонованого переліку можна пройти сертифіковані (безкоштовні) курси на освітніх платформах, відтак сертифікат, який отримали під час навчання, — є підтвердженням засвоєння студентом окремих тем, що включені у зміст дисципліни.

№ п/п	Перелік сертифікованих (безкоштовних) онлайн-курсів	Перелік тем, які можуть бути перезараховані (за умови наявності сертифіката на ім'я та прізвище студента/студентки)
1.	Онлайн-курс на тему: «Цикл матеріалів «Крок до взаємодії: антикорупційні інструменти для роботи з молоддю» https://prometheus.org.ua/prometheus-free/krok-do-vzayemodiyi-antykorrupsiya/	Національне антикорупційне бюро України та Національне агентство з питань запобігання корупції

¹ визначається політика використання ШІ в навчальній дисципліні дозволене/заборонене, правила використання

² визначається перелік електронних та інших ресурсів та умови перезарахування

2.	Слідство веде НАБУ 2: антикорупційна гра- розслідування https://study.ed-era.com/uk/courses/course/6426	● Національне антикорупційне бюро України та Національне агентство з питань запобігання корупції
3.	<u>Корупція-off:</u> <u>як боротися з корупційними ризиками у вищій освіті</u> https://study.ed-era.com/uk/courses/course/3740	● Національне антикорупційне бюро України та Національне агентство з питань запобігання корупції

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця.

Програмний результат навчання³	<u>Метод навчання</u>	<u>Метод оцінювання</u>
РН2. Вести міжособистісний діалог та превентивну комунікацію з метою виконання завдань професійної діяльності.	бесіда бесіда-діалог творчий	усний контроль програмований контроль
РН6. Знати і розуміти принципи доброчесності та норми етичної поведінки, дотримуватися їх у професійній діяльності.	бесіда бесіда-діалог творчий	усний контроль програмований контроль
РН11. Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.	бесіда бесіда-діалог творчий	усний контроль програмований контроль

³ для вибіркових навчальних дисциплін вказується результат навчання

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			min	max
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	залік	40	24	40
Всього:	-	100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали – “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Критерії оцінювання:

«незадовільно»	володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються окремими словами чи реченнями; володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність висловити думку на елементарному рівні; володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу;
«задовільно»	володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні; володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину; може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки;

«добре»	здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень: вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача; вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, та вміє застосовувати його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;
«відмінно»	виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем; вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях; виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».⁴

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

⁴ можна вказати теми чи завдання, які є обов'язковими до виконання, а також особисті підходи до оцінювання рівня знань здобувачів під час аудиторної роботи

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на екзамени без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Конституція і закони України (зі змінами станом на 2025 рік):

1. Конституція України: закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР URL. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 27. – Ст. 282.
3. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 № 1150-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20>
4. Про Вищу раду правосуддя: закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII URL. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19>.
5. Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України: Закон України від 07.03.2002 № 3099-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3099-14>
6. Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя). Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 28, ст.532.
7. Про демократичний цивільний контроль над воєнною організацією і правоохоронними органами держави : Закон України від 19.06.2013 р. № 975-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 46. – Ст. 366.
8. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 № 794-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19>
9. Про державний захист працівників суду та правоохоронних органів: Закон України від 23.12.1993 № 3781-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12>
10. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 03.04.2003 № 661-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15>
11. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
12. Про державну таємницю: закон України від 21 січ. 1994 р. № 3855-XII URL. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>.

13. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 49. – Ст. 2056.
14. Про звернення громадян: Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 47, ст.256.
15. Про Конституційний Суд України: Закон України від від 13.07.2017 № 2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>
16. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>
17. Про Національну гвардію України : Закон України від 13.03.2014 р. № 876-VII URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text>
18. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
19. Про нотаріат : Закон України від 02.09.1993 р. № 3425-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text>
20. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 р. № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
21. Про прокуратуру: закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1697-VII URL. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.
22. Про Раду національної безпеки і оборони України: закон України від 5 берез. 1998 р. № 183/98-ВР URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-вр>.
23. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>
24. Про судоустрій і статус суддів: закон України від 2 черв. 2016 р. № 1402-VIII URL. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
25. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: закон України від 23 груд. 1997 р. № 776/97-ВР URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-вр>.

Основні рекомендовані джерела:

1. Багрій М.В., Піх Ю.Т., Максимішин Н.М., Басва Н.П., Борейко Г.Д., Рафальонт С.Р. Практикум з курсу «Судові та правоохоронні органи України».

- Практичний посібник / за заг. ред. М.В. Багрія та Н.П. Басвої. Алерта, 2024. 134с.
2. Бараннік Р.В. Судові та правоохоронні органи України. Підручник. Юрінком Інтер. 2025. 620с.
 3. Лапкін А.В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах. Вид. 7-е, змін. і допов. Харків : Право, 2018. 168 с.
 4. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. : у 2 ч. / за ред. д-ра юрид. наук Л. М. Москвич. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2018. 242 с. 368 с.
 5. Руденко М.В. Судові та правоохоронні органи України : підручник / [М. В. Руденко, Г. С. Рибалко, В. Є. Кривуля ; за ред. М. В. Руденка] ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2018. 311 с.
 6. Семерак О. С., Семерак І. О. Судоустрій, правоохоронні та правозахисні органи України: навч. посіб. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2021. 276с.
 7. Судові та правоохоронні органи України : конспект лекцій / В. В. Городовенко [та ін.] ; Запоріжжя : Запоріз. нац. ун-т, 2018. 237 с.
 8. Судові та правоохоронні органи України : навч.-метод. посіб. / [уклад.: Н. М. Бакаяновата ін.]. Одеса : Фенікс, 2018. 246 с
 9. Судові та правоохоронні органи України : навчальний посібник / Т. П. Яцик, В. І. Галаган, Ж. В. Удовенко, В. А. Шкелебей ; Міністерство освіти і науки України, Національний університет "Києво-Могилянська академія", Факультет правничих наук, Кафедра кримінального та кримінального процесуального права. - Київ : [Центр учбової літератури], 2019. 439 с.
 10. Судові та правоохоронні органи України : підручник / В. В. Дараган, О. П. Бойко, Т. Г. Бадалова та ін.; 2-е вид., доп. і перероб.— Дніпро : ДДУВС, 2023. — 436 с.
 11. Судові та правоохоронні органи України: навчальний посібник /М. А. Макаров, А. С. Симчук, М. Й. Кулик, Ю. В. Терещенко, С. В. Харченко. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. 656 с.
 12. Судові, правоохоронні органи та органи юстиції України : навчальний

посібник / А. М. Куліш, Т. А. Кобзєва, Є. В. Михайловська. – Суми : Сумський державний університет, 2021. 816 с.

13. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України : підручник. МВС України. Харків. нац. ун-т внутр. справ. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. М. Гусарова. Харків. 2020. 512 с.

14. Тertiшник В., Батраченко Т., Сачко О., Крижановська О., Тertiшник І. Судові та правоохоронні органи України. Підручник / За заг. ред. В. Тertiшника. Київ: Алерта, 2025. 408 с.

15. Ярова Л.В., Матвєєвський О.В. Організація судових та правоохоронних органів України: навч. посіб. Одеса : Фенікс. 2020. 376 с.

Додаткові рекомендовані джерела:

1. Актуальні питання діяльності прокуратури в умовах воєнного стану. Актуальні питання юриспруденції. І. О. Кісліцина. Правова позиція, № 3 (40), 2023. URL: <https://legalposition.umsf.in.ua/archive/2023/3/33.pdf>.

2. Огляд ЗМІ: Актуальні етичні питання поведінки адвоката. URL: <https://radako.com.ua/oglyad-zmi-aktualni-etychni-pytannya-povedinky-advokata/>

3. Судова реформа: як громадяни можуть зробити її успішною / [Р. Куйбіда, О. Лебедь, Р. Ліхачов, О. Трубенкова]; за заг. ред. Р. Куйбіда. К.: ФОП Москаленко О.М., 2018. 62 с.

4. Ромців О.І. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: діяльність в умовах воєнного стану. Юридичний науковий електронний журнал. URL: http://lsej.org.ua/8_2023/11.pdf.

5. Шевелєва Ю. Масштабні зміни процесуального законодавства з метою оновлення системи правосуддя. Фінансовий контроль. 2018. №1. С. 46-49.

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.portal.rada.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

2. <http://www.court.gov.ua> – офіційний веб портал судової влади в Україні

3. <https://supreme.court.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховного Суду

4. <http://www.reyestr.court.gov.ua> – єдиний реєстр судових рішень в Україні.
5. <http://www.nbuv.gov.ua> Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського.
6. <http://www.catalogue.nplu.org> – Національна парламентська бібліотека України.
7. <http://www.rada.kiev.ua> – Бібліотека Верховної Ради України
8. <http://www.scilib.univ.kiev.ua> – бібліотека Київського національного університету ім. Тараса Шевченка
9. <http://www.ukma.kiev.ua> – наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія»
10. <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/index.htm> – Форум права (електронне наукове фахове видання).
16. <http://www.pravo.biz.ua> – Електронна бібліотека з правознавства
17. <http://www.chitalka.info> – Електронні підручники он-лайн/Право
18. <https://ccu.gov.ua/index.php> – офіційний веб-сайт Конституційного Суду України (КСУ)